

KEHOP

A legeltetéshez, mint természetvédelmi célú kezeléshez kapcsolódó infrastrukturális feltételek komplex fejlesztése a Hortobágyi Nonprofit Kft-nél

Forrás: KEHOP Plusz-3.2.1. Természetvédelmi beruházások (Európai Unió forrás)

Projekt összköltsége: 2.999.999.660 Ft

Tervezett befejezés: 2028. június 30.

Konzorciumi partnerek: Hortobágyi Nonprofit Kft. (konzorciumvezető), Építési és Közlekedési Minisztérium

A Hortobágy kistájra jellemző évszázados pusztakép elengedhetetlen részei, a hatalmas gulyákban legelő, nagytestű haszonállatok. A magyar szürke szarvasmarha gulyák, a házibivalyok legelésükkel, taposásukkal, trágyájukkal évszázadok óta hozzájárulnak a védett területek vegetációjának, felszínének fejlődéséhez. Jelenlétük **a Hortobágyon kultúrtörténeti szempontból és ökológiai szempontból is elengedhetetlen, mivel a védett szikes gyepek, és a vízjárta élőhely mozaikok gazdaságosan csakis legeltető állattartással tarthatók fenn.**

Legelésük, taposásuk révén a védett területek gyomosodását, cserjésedését akadályozzák, trágyázásukkal szervesanyagot pótolnak a talajba, ezzel biztosítva a területekre jellemző védett növényfajok, növénytársulások fennmaradását. Továbbá az elhullajtott trágya számos rovarfaj számára is elengedhetetlen táplálék vagy élőhely, így a marhák pusztja jelenlétükkel is a biodiverzitás megőrzésében, növelésében segídeknek.

Társaságunk tenyésztési célja és a tartástechnológia a természetvédelmi célú kezeléshez igazodik így, időjárás függvényében kora tavasztól késő őszi szabad gulyaállások mellett pásztoroló legeltetéssel tartjuk az állatállományunkat. Novembertől áprilisig, az ellési időszakban pedig zárt telelő helyeken tartjuk a jóságokat. **Jelen projekt keretében a magyar szürke szarvasmarha és házi bivaly állományunk téli tartási helyeinek fejlesztésével célunk, hogy a legeltetési időszakra megfelelő kondíciójú állatállomány álljon rendelkezésre, mellyel biztosítjuk a védett pannon szikes sztyeppék, és a síksági pannon löszgyepek megőrzését.**

A projekt keretében a Hortobágyi Nonprofit Kft. magyar szürke szarvasmarha és házi bivaly állomány téli tartási helyeinek komplex fejlesztése történik meg, melynek részeként felújításra kerülnek a meglévő épületek, új takarmányozási technológia kerül bevezetésre és a telepi infrastruktúra fejlesztésére kerül sor. A fejlesztéssel jelentősen javul az állattartó telepek műszaki állapota, csökkennek a fenntartás költségei, így a költséghatékony és gazdaságos állattartás hosszú távon fenntartható.

A gyepek hasznosításában fontos szerepet játszik a legelő állatállomány, melyhez az életközösségek is könnyebben tudnak alkalmazkodni. A legeltetett gyepek nagyobb biodiverzitással rendelkeznek, mint a kaszálással hasznosított gyepek. **A fejlesztésnek köszönhetően tudjuk biztosítani a természetszerű gyepegzalkodást, mely a hortobágyi ősgyepek ökológiai, tájképi és kulturális örökségi szempontból való további fenntartásának záloga.**

A projekt szempontjából célterületként a teletetett állatállomány nyári, legelőterületeit értjük, melynek kiterjedése megközelíti a 6500 ha-t és a Hortobágyi Nemzeti Park, Hortobágyi Tájegységébe (HTT) tartoznak, melyek Európa legnagyobb kiterjedésű egybefüggő füves pusztái.

A pásztoroló legeltetéssel folytatott élőhelykezeléssel a területekre évszázadok óta jellemző gyepalkotó fajok jelenlétét biztosítjuk, a cserjésedési hajlandóságot redukáljuk. A szelektív, irányított legeltetéssel biztosítjuk a területek mozaikosságát, biodiverzitását. A löszpusztagyeppek legeltetése során kiemelt figyelemmel járnunk el, ezen területeken minimalizáljuk a legelőnyomást, a nemkívánt eróziós folyamatok elkerülése érdekében, valamint időbeliséget is szem előtt tartva, löszgyeppek védett növényeinek elvirágzását követően legeltetjük. Az ily módon kialakuló diverz felszíneket a szikpadkák, vakszikék tovább színesítik, ahol a madarak is megtalálják költő- és élőhelyüket pl.: bibic, ugartyúk.

Jelenleg mindhárom téli tartási helyünket (állattartó telepeket) istállózott, mélyalmos tartás jellemzi. Az istállók egy részéhez kifutó karámok tartoznak. Az állatok etetése etetőrácsba helyezett szálastakarmány bálákkal történik. Az istállóépületek több mint 40 évesek, mind a falazatuk, mind a tetőszerkezetük a rendszeres karbantartás ellenére jelentősen leromlott. Kecskés telephelyünkön több istálló épület bontásra szorul. A telepi infrastruktúra (belső úthálózat, elektromos és vízhálózat) is elavult, rossz állapotú. A takarmány tárolása szérűskertekben, kazlakban történik, melyeknek a jelentős állatlétszám miatt nagy a helyigénye. A telepeink jelenlegi állapota miatt sérülhet az állatjólléti előírások betartása, jelentősen több az alomanyag felhasználás a tető nélküli hodályok miatt, illetve az etetőrácsos takarmányozás miatt a szálastakarmányok felhasználása is gazdaságtalan. A jelenlegi takarmányozási technológia mellett jelentős hulladék is keletkezik a szenázs bálák csomagoló anyaga révén. **A fent leírt tartási és takarmányozási technológia miatt Társaságunk számára jelentős többlet kiadással jár a legelő állatállomány megfelelő tartása, mely hosszú távon az egyre növekvő takarmány és alomanyag árak mellett egyre nehezebben fenntartható. Így a célterületek megfelelő természetvédelmi célú kezelése kerülhet veszélybe.**

A projekt célja, hogy biztosítsuk a Hortobágyra jellemző természetvédelmi és agroökológiai rendszer hosszú távú fenntartását. A projekt keretében végrehajtandó fejlesztésekkel célunk; a természetvédelmi kezelés révén a közösségi jelentőségű élőhelyek fenntartása, a Hortobágyi Nonprofit Kft. állattartó tevékenysége hatékonyságának javítása és a kulturális örökség részét képező pásztorokultúra életben tartása.

A projekt keretében megvalósítandó takarmányozás technológia fejlesztéssel kívánjuk Társaságunk állattartási tevékenységének hatékonyságát javítani. Az új takarmányozási és takarmánytárolási módoknak köszönhetően jelentősen csökkenteni tudjuk a felhasznált takarmány mennyiségét, a régi technológia során keletkezett hulladék mennyiségét. A beruházásnak köszönhetően növelhetjük a teletetett állatlétszámot, így tovább javítható a tenyésztésünk hatékonysága, valamint a kezelt területek legelőnyomása is növelhető.

A pásztoroló legeltetésnek köszönhetően az elvárt természetvédelmi célok teljesítése hatékonyabban érhető el, mint a villanypásztoros, legelőkertes legeltetés során. **A támogatásból megvalósított fejlesztésekkel célunk, hogy jelentősen javítsuk a pásztoraink munkakörülményeit és ezzel biztosítsuk a jelenlegi humánerőforrás megtartását, és a szakma utánpótlásának is vonzóbbá tegyük ezt az életpálya modellt.**

Az indikátor megnevezése	Mértékegység	Célérték	Cél dátum
Védelmi és helyreállítási intézkedések tárgyát képező Natura 2000 területek nagysága	ha	6034,1706	2028.06.30.

Projekt tartalmi elemei:

Tervezett építési tevékenység	Beavatkozási területek			
	Darassa	Kecskés	Kungyörgy	Ohat
Új épületek	-Új nyitott szürkemarha istállók 300-400 m2 (2 db) -Gulyásház tároló melléképület 80-100 m2 -Nagy bálátároló silóval 1800-2000 m2 (1 db)	-Új gulyásház 80-100 m2 -Új géptároló tető 50-60 m2 -Új nagy bálátároló 800-1000 m2 (1 db) -Új nyitott szürkemarha istállók 300-500-700 m2 (3-5 db)	Új szénatároló 800-900 m2 (1db) -Új bálátároló 800-900 m2 (1-2 db) -Géptároló tető 150-180 m2	-Traktor gépszín 300-350 m2 (1 db) -Pótkocsi gépszín 400-450 m2 (1 db)
Épület felújítás	-Gulyásszállás alap szintű felújítása -Meglevő istállótetők felújítása (esetleges fedés váltás)	-Meglevő istállótető felújítása	-Nád istállótetők felújítása - Gulyásszállás részleges alap szintű felújítása	-Meglevő épületben öltöző, iroda átépítés, kialakítás 80 m2 -Teakonyha építés dolgozóknak 30 m2 (akár bővítményként)
Egyéb új építmény	-Trágyatároló csurgalékvíz tárolóval -Etetősávok karámoknál -Tűzi víztározó növelése -Új karámok	-Trágyatároló bővítése -Etetősávok karámoknál	-Etetősávok karámoknál -Árkolások	-
Út és térbeton (nem közforgalmú)	-Kiegészítő utak új istállónál -Térbetonok karámokban	-Új utak az új istállókhoz és a bálátárolóhoz és trágyatárolóhoz -Térbetonok karámokban	-Új utak északi istállóknál és új bálátárolóknál és géptároló tetőnél -Térbetonok karámokban	-Térbeton műhelyek előtt -Mosóhely kialakítása -Szórt utak -Parkoló kialakítás

Beszerzendő eszköz	Mennyiség (db)
Mezőgazdasági erőgép (traktor)	3
Rakodógép	1
Szállító jármű (pótkocsi)	3
Takarmány etető/kiosztó kocsi	3

A projekt megvalósítása jelenleg (2026. január) projekt fejlesztés szakaszában tart, az állattartó telepek felújításához szükséges tervezési feladatok kezdődtek meg, továbbá a NATURA 2000-es érintettségéből eredően az előzetes környezeti hatásvizsgálat, környezeti hatásbecslés elkészítése van folyamatban. Az engedélyes tervdokumentumok és a szükséges engedélyek beszerzését követően kezdődhet meg a beruházás fizikai megvalósítása tervezetten 2027. év tavaszán.